

Memoria locului – peisajul comemorativ reflectat prin toponime – Rahova

- partea a IV-a -

Podul Craiovei, zis și Podul Caliței sau Podul Calicilor, cum se numea înainte de 1800, reprezenta o importantă arteră economică a orașului care asigura legătura Bucureștiului cu importante centre urbane din vestul țării. Calea care se deschidea din dreptul Curții Domnești traversa Dâmbovița și trecea pe lângă Biserica *Domnița Bălașa*, urmând apoi traseul spre sud-vest, spre ieșirea din oraș. A fost atestată documentar în secolul al XVIII-lea.

Numele de Podul Calicilor provine de la mahalaua cu același nume, aflată la sud de Dâmbovița, în apropierea Mitropoliei, pe care o traversa spre ieșirea din oraș. Prima schimbare toponimică a avut loc în anul 1800, când boierii și negustorii care aveau casele pe această uliță nu mai voiau să fie asociați cu vechii locuitori ai acelei zone, *calicii*, când a luat numele de Podul Caliței. Acești vechi locuitori reprezentau inițial estropiați sau cerșetori infirmi, iar mai târziu au fost asociați unei populații paupere, care nu mai avea legătură cu locuitorii de la începutul acestei mahalale.

Pentru a marca victoria armatei române din toamna anului 1877, în Războiul de Independență, respectiv în bătălia pentru cucerirea punctului strategic al cetății Rahova (7/19 - 9/21 noiembrie 1877), această arteră de circulație a orașului a fost redenumită. Întrucât această victorie a avut o importanță strategică și simbolică majoră, cucerirea Rahovei fiind un moment cheie în procesul de câștigare a independenței României față de Imperiul Otoman, stabilirea toponimului de Calea Rahovei avea rolul de a atribui o semnificație importantă în memoria colectivă. Reprezenta un omagiu adus eroilor, păstrând vie memoria eforturilor și sacrificiilor făcute în războiul pentru independența României.

Seria evenimentelor care au condus către cucerirea cetății Rahovei a debutat cu blocada instituită de trupele ruso-române pentru a determina căderea Plevnei, încercând întreruperea legăturilor trupelor otomane din localitate cu restul trupelor comasate în partea de nord-vest a Bulgariei, în mare parte la Rahova și Vidin. Pentru a proteja trupele ruso-române ce erau comasate în jurul Plevnei, mai cu seamă pentru cele din partea de nord-vest, de o intervenție a trupelor otomane ce erau concentrate în Rahova, s-a decis cucerirea garnizoanei otomane localizate în zonă.

La inițiativa comandantului Armatei de Vest, redenumită de curând Armata de asediu, Domnitorul Carol, s-a pregătit atacul Rahovei. Au fost constituite două detașamente. Primul detașament, cel cărui îi era încredințată cucerirea Rahovei, era format din circa 5000 de ostași români ce erau comandați de colonelul George Slănicianu. Detașamentul era plasat la 4 km est de localitatea Rahova, pe colinele de la Selanovcea. Cel de-al doilea detașament ruso-român era format din Brigada de roșiori condusă de colonelul Victor Crețeanu, Regimentul 4 ulani rus și batalionul 1 din Regimentul 1 dorobanți, comandat de maiorul Ștefan Mateescu, la care se adaugă și un escadron de călărași. Comanda acestui detașament i-a fost încredințată generalului Bogdan Theophil Freiherr von Mayndorf și avea ca obiectiv realizarea unui atac demonstrativ din partea de vest spre cetatea Rahova pentru a deturna o parte din forțele turce implicate în atacul principal, dus de trupele comandate de colonelul George Slănicianu. În sprijinul acestor

trupe erau dispuse mai multe unități de artilerie, atât în cadrul celor două detașamente, cât și la nord de Dunăre. Operațiunea de la nord de Dunăre era condusă de generalul Lupu, comandantul Armatei de observații.

Poziția geografică a orașului Rahova, pe o culme înaltă, constituia un obstacol natural important în calea atacatorilor, astfel: aflat pe malul drept al Dumării, și relativ izolată și pe celelalte laterale, la est de văile râurilor Skit și Ogost, iar dinspre sud și est se deschidea un peisaj cu dealuri întrerupte de văi adânci, care determinau ca versanți acestora să fie abrupti, cum era și cel dinspre localitatea Leskoveț de unde avea să se realizeze atacul principal al forțelor militare române.

Atacul era programat să înceapă în dimineața zilei de 7/19 noiembrie 1877 și era format din atacul relativ simultan a două coloane de atac, cea principală care ataca Rahova dinspre est și coloana de atac de vest.

Linia de atac a coloanei principale era formată din batalionul 2 *Muscel* din Regimentul 4 dorobanți, aflat sub comanda maiorului Dimitrie Giurescu, cel care a solicitat onoarea de a fi în fruntea acestui atac, la care se adăuga și compania 6 din Regimentul 6 dorobanți, ce erau comandați de maiorul Constantin Ene. Rezerva primei linii era formată din batalionul 3 din Regimentul 1 dorobanți, ce era comandat de căpitanul George Chivu. De asemenea, linia a doua de atac, ce reprezenta și rezerva generală, era formată din Regimentul 10 dorobanți comandat de locotenent-colonelul George Măldărescu. La acestea se adaugă și două escadroane din Regimentul 8 călărași.

După un marș al trupelor, la ora 10, după localitatea Lescovăț, ostașii au fost surprinși de focul artileriei inamice, începând pregătirile pentru asaltul sistemului defensiv din jurul Rahovei. În acest timp, artileria din cadrul coloanei principale de atac și-a pregătit pozițiile de tragere și a deschis focul spre redutele turcești. Dorobanții din batalionul condus de maiorul Dimitrie Giurescu au sunat semnalul de atac la ora 10:30, iar după lupte îndârjite dorobanții au ocupat o parte din șanțurile de apărare și apoi una din redutele din fața garnizoanei Rahova, unde sublocotenentul Constantin Spiroiu a ridicat drapelul pe meterezele redutei. În acest timp, artileria română a început să lovească energic reduta cea mare a Rahovei, pregătind atacul dorobanților care au atacat la ora 12, însuflețiți de comandantul lor.

La ora 15 a fost reluat atacul asupra redutei principale. În vâltoarea luptelor, comandantul trupelor, maiorul Constantin Ene, a căzut eroic, iar dorobanții au fost contraatacați de trupele turce. În acest context, au fost trimise în sprijin trupele companiei 12 din Regimentul 1 dorobanți ce erau comandate de locotenentul Nicolae Radovici. De asemenea, și acesta avea să moară eroic în timpul luptei, atacul fiind respins.

Colonelul George Slăniceanu a luat decizia să introducă în luptă Brigada de roșiori sub comanda colonelului Victor Crețeanu, care avea ca obiectiv sprijinirea batalionului 1 din Regimentul 1 dorobanți comandat de maiorul Ștefan Mateescu, acesta atacând din vest reduta, pentru a slăbi rezistența turcilor ce luptau la est de cetatea Rahova, acolo unde se duceau luptele grele ale coloanei principale de atac. În lupte, maiorul Ștefan Mateescu a fost rănit de un glonț care i-a lovit genunchiul.

Întrucât turcii au respins în forță trupele române, ce rămăseseră fără comanda maiorului Mateescu, comandantul corpului principal de atac a ordonat intrarea în linia întâi de atac a Regimentului 10 dorobanți, aflat sub comanda locotenent-colonelului George Măldărescu. Deși trupele române au dat dovadă de vitejie, acestea au fost respinse de otomani, determinând retragerea la 17:30 a trupelor în reduta deja cucerită și pe valea Selanovcea. Cu toate acestea, sistemul defensiv al garnizoanei otomane de la Rahova a fost slăbit de atacul trupelor române.

Concomitent cu atacul, la care participa și batalionului 1 al Regimentului 1 dorobanți condus de maiorul Ștefan Mateescu, a fost ordonat la ora 9 ca o companie să păzească podul peste râul Ogosta, aflat la vest de Razova. Acest pod reprezenta un punct important prin care trupele otomane țineau legătura cu garnizoana de la Vidin. Restul dorobanților au lansat atacul demonstrativ spre fortăreața Rahova.

În acest timp, cu atacul celor două coloane, bateria de mortiere aflată pe malul stâng al Dunării, a executat un bombardament asupra pozițiilor otomane de la Vidin reușind, de asemenea, să scufunde monitorul turcesc *Podgorița*, care realiza legătura dintre Vidin și Rahova.

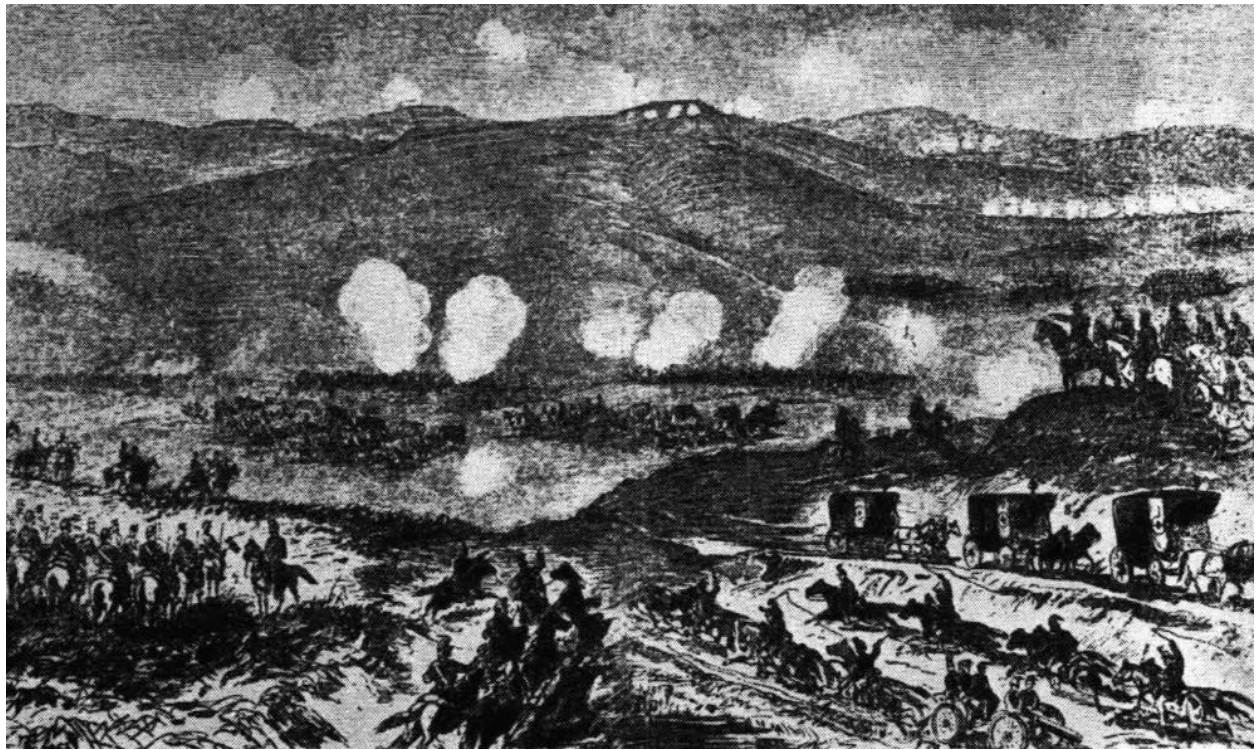
Pierderile acestei prime zile ale bătăliei de la Rahova au fost enumerate de generalul Radu Rosetti: 4 ofițeri căzuți pe câmpul de luptă, maiorii Dimitrie Giurescu și Constantin Ene, locotenenții Pavel Bordeanu și Nicolae Radovici, patru ofițeri răniți, 148 militari de trupă morți și 181 militari de trupă răniți.

Următoarea zi, întrucât vremea nu a permis continuarea atacului, ofensiva asupra fortificației de la Rahova a fost amânată. În acea zi au avut loc misiuni de recunoaștere și culegere de informații, de unde a reieșit faptul că trupele otomane se pregăteau să părăsească cetatea. În noaptea dintre 8/20 și 9/21 noiembrie, trupele otomane (circa două mii de oameni) au părăsit în coloană cetatea Rahova spre Vidin. Pentru a ajunge la Vidin, trupele trebuiau să treacă râul Ogosta, care în acea zi avea un debit mărit și nu putea fi trecut prin albie, podul fiind păzit de trupele române. La ora 5 otomanii au atacat trupele de dorobanți, în număr de 600, conduse de căpitanul Constantin Merișescu, cantonate la podul peste Ogosta, unde dorobanții au reușit să reziste mai bine de trei ore și să respingă convoiul otoman, ajutați și de o bună coordonare cu artileria română. Convoiul aflat în retragere spre localitatea Lom Palanka a traversat valea râului Ogosta pe un pod improvizat, dar fiind urmărit și de roșiori și de lăncieri au capturat convoiul de muniții și provizii care era format din circa 150 de care.

Tot în dimineața zilei de 9/21 noiembrie, generalul George Lupu, comandantul Armatei de observații, primind vestea că turci se retrag din Rahova, ordonă traversarea Dunării cu o parte din trupele române aflate la Bechet, ocupând Rahova și zona înconjurătoare acesteia. Intrarea trupelor române în localitate a fost primită în uralele locuitorilor bulgari. Ulterior aveau să pătrundă în localitate și trupele comandate de generalul Mayndorf și colonelul George Slăniceanu.

Cucerirea Rahovei a fost considerată de specialiști un moment important în strategia de asigurare a trupelor aliate ce blocaseră Plevna în pregătirea unui asediu general. De asemenea trupele turce erau nevoite să părăsească o parte din localitățile din vestul Plevne, singurul punct important de rezistență al turcilor în vestul Bulgariei rămânând garnizoana de la Vidin. Generalul

Lupu preia comanda garnizoanei și îi telegrafiază comandantului Armatei de asediu, Domnitorul Carol, anunțând cucerirea Rahova și începerea organizării acesteia prin instalarea autorităților locale.

Bătălia de la Rahova – gravură de Carol Popp de Szathmary

(Sursa: Coman, Ion, coord., *România în Războiul de Independență 1877-1878*)

- va urma -

Bibliografie:

Adăniloae, N, *România Independentă*, în Dan Berindei, coord., *Istoria Românilor*, Vol. VII, TOM I, Editura Enciclopedică, București, 2015.

Coman, Ion, coord., *România în Războiul de Independență 1877-1878*, Editura Militară, București, 1977.

Giurescu, Constantin C., *Istoria Bucureștilor*, Editura Sport-Turism, București, 1979

Ilie, Cornel-Constantin, coord., *Independența României 1877-2017*, Muzeul Național de Istorie al României, București, 2017.

Olteanu, Constantin și colb., *Cronica participării armatei romane la războiul pentru independență 1877-1878*, Editura Militară, București, 1977.

Rosetti, Radul, *Partea luată de armata română în războiul din 1877-1878*, Edit. Cultura națională, București, 1926.